

IJZERBEDEVAARTSFORUM, dissidente afscheuring van het meer gematigde IJzerbedevaartcomité, officieel opgericht op 13 mei 1995. De ontstaansgeschiedenis van het forum situeert zich in de periode na het Sint-Michielsakkoord (1993). Toen kwam de oude tweespalt tussen de traditioneel rechts-radicale en de federalistische Vlaams-nationalisten opnieuw aan de oppervlakte. Twee gebeurtenissen vormden de aanleiding tot de breuk. Enerzijds de vrije tribune van de ondervoorzitter van het IJzerbedevaartscomité, Paul de Belder, medeondertekend door **Hugo van Hemelryck** en Herman d'Espaillier, waarin zij openlijk afstand namen van het rechts-radicale Vlaams-nationalisme van het **Vlaams Blok-VB** (11 juli 1994), anderzijds de moderne 'vertaling' door comitévoorzitter **Lionel Vandenberghe** van de traditionele boodschap van "Zelfbestuur, **Nooit meer oorlog en Godsvrede**" in "vrijheid, vrede en verdraagzaamheid", met de bedoeling de jeugd opnieuw bij dit

jaarlijks gebeuren te betrekken. Veertien leden van het IJzerbedevaartcomité, later de Groep van Gent genoemd, reageerden openlijk op deze ontwikkelingen door in een zogenaamde *Verklaring van Gent* in augustus 1994 uit te geven. Toen vier onder hen (Michiel Debackere, Erik Peeters, Herman Bos-teels, en Bart Vandermoere) bij een geplande vernieuwing van de algemene vergadering in januari 1995 geen nieuw mandaat kregen, namen alle leden van de Groep van Gent ontslag uit de raad van bestuur van het Comité. Hun ongenoegen had betrekking op de procedure van de statutaire verkiezing, de 'onderdrukking' van de zelfbestuur-eis ten voordele van het pacifistische aspect en de volgens hen te nauwe banden van het comité met de politiek en de **Volksunie** (VU) in het bijzonder. De Groep van Gent wist aanvankelijk een belangrijk deel van de V.B. achter zich te krijgen: VB, **Taal Aktiekomitee** (TAK), **Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen** (OVV), de **Vlaamse Volksbeweging** (VVB) en het **Davidsfonds**.

Vlak voor een verzoeningsgesprek gepland op 14 mei 1995, kwamen enkele radicale dissidenten onder impuls van **Lieven van Gerven** (Davidsfonds), **Peter de Roover** (VVB) en **Ledy Broeckx** (Vlaams Nationaal Jeugdverbond-VNJ) samen met de bedoeling deze verzoeningspoging te verijdelen. Ze slaagden in hun opzet; na de officiële stichting van het IJzerbedevaartsforum (31 mei 1995, voorstelling beginselverklaring aan de pers) vond er geen tweede gesprek meer plaats.

Om zijn eisen kracht bij te zetten verzamelde het forum 4500 tot 5000 handtekeningen. Niettemin putte het zijn kracht vooral uit het feit dat het een soort overkoepelende structuur vormde voor de onvrede van prominenten binnen andere verenigingen (**Guido Moons-TAK**, **Hugo Portier-Algemeen Nederlands Zangverbond**, **Guy Celen-Marnixring**, en **Jan Jambon-OVV**). Ook bladen als *'t Pallieterke*, *Dietsland Europa*, *Journal* van **Mark Grammens** en het partijblad van het VB steunden het forum in hun strijd tegen het Comité.

Op de woelige bedevaart van 1995 eisten de forum-aanhangers via gele sjaaltjes en ballonnen inspraak en organiseerden ze een alternatieve bijeenkomst aan de rechterkant van de weide. Deze eis tot inspraak was volgens het Comité enkel een alibi voor de wens een traditionalistische, rechtse koers te varen. Forumwoordvoerder **De Roover** was het met deze stelling niet eens; de breuk tussen het comité en het forum kan volgens hem niet gelijkgesteld worden met de tegenstelling CVP/VU-VB.

Naar aanleiding van de bedevaart van 1995 kwam trouwens interne verdeeldheid binnen de radicale fractie aan het licht. Het Forum bij monde van **Van Gerven** nam afstand van de Groep van Gent en van de Werkgroep Radikalisering van de IJzerbedevaart rond het VNJ. In het najaar van 1995 resulteerden onderhandelingen tussen comité en forum tot

volgend akkoord: van april 1996 af zouden 30 van de 50 comitéleden voortaan worden verkozen.

Ondanks de bedevaart van 1996 waar voorzitter Vandenberghe door een fluitconcert van de radicalen het zwijgen werd opgelegd, bleef Comité contacten onderhouden met enkele radicalen. Dit leidde in januari 1997 (via het in 1996 ingevoerde systeem van periodieke provinciale verkiezingen) tot de herverkiezing van enkele dissidente leden (ex-Groep van Gent) binnen het Comité, waaronder Peeters en Moons. Debackere werd hierbij niet verkozen.

Het Forum bestaat nog steeds; het onderhoudt momenteel geen formele contacten met het Comité.

LITERATUUR: A. Beck, *De IJzerbedevaarten 1945-1965. Een politieke massamanifestatie*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1996; – E. van de Castele, 'Meer en beter Vlaanderen', in *Wij*, jg. 42 (3 juli 1997), p. 7.; – id., 'Vlaamse beweging verscheurd 2-5', in *Wij*, jg. 41 (5 september, 19 september, 17 oktober, 14 november 1997)

NICO WOUTERS EN PETRA GUNST